

Ergen Prososyallik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ergen Prososyallik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21089>

Özet

Ergen Prososyallik Ölçeği, Samet Ata ve İbrahim Z. Artan tarafından 2021 yılında geliştirilmiş, ergenlerin **prososyal davranış** düzeylerini ölçmek amacıyla tasarlanmış bir psikometrik araçtır. Ölçek, prososyal eğilimi, içsel Prososyal ve Dışsal Prososyal olmak üzere iki ana alt boyutta incelemektedir. Yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları sonucunda, ölçeğin Türk kültürüne uygun ve geçerli bir ölçüm aracı olduğu tespit edilmiştir.

Ölçek toplam 20 maddeden oluşmakta olup, 5'li **Likert** tipi derecelendirme sistemi kullanılarak uygulanmaktadır. Bu ölçek, ergenlik dönemindeki bireylerin yardım etme, paylaşma ve destek olma gibi olumlu sosyal davranışları değerlendirilmede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ergen, Prososyal Davranış, Ölçek Geliştirme, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Psikometri, Faktör Analizi.

Yazarlar

Samet Ata, İbrahim Z. Artan

[quads id=5]

Amaç

Ergen Prososyallik Ölçeği'nin temel amacı, ergen bireylerin prososyal davranışları sistematik ve psikometrik açıdan sağlam bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle Türk popülasyonunda **prososyal davranışları** altında yatan yapılar (içsel ve dışsal motivasyonlar) ortaya koyarak bu alandaki araştırmalara katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Ölçek, eğitim ve klinik psikoloji alanlarında ergenlerin sosyal gelişimlerini ve yardım etme eğilimlerini değerlendirmek, risk grupları belirlemek ve prososyal becerileri geliştirmeye yönelik müdahale programlarının etkinliğini ölçmek için kullanılabilir.

Yapı

Ölçek, bireyin bakışlarına fayda sağlamayı amaçlayan tüm olumlu, gönüllü davranışları içeren geniş bir kavram olan **prososyallik** (Prosociality) yapısını ölçmektedir. Ölçeğin faktör analizi çalışmaları, bu yapının iki ana alt boyutta incelenmesi gerektiğini göstermiştir:

İçsel Prososyal Davranış: Bireyin dışsal bir ödül veya sosyal baskı olmaksızın, tamamen içsel motivasyonla (örneğin, vicdan veya empati duygusuyla) yardım etme eğilimini ifade eder.

Dışsal Prososyal Davranış: Bireyin sosyal onay, takdir veya beklentiler nedeniyle yardım etme

ya da destek olma eğilimini ifade eder.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal **geçerlik** çalışmaları, hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler, ölçeğin teorik olarak öngörülen iki faktörlü yapıyı (Çısal ve Doğsal Prososyal) başarıyla doğruladığını göstermiştir.

Bu bulgular, Ergen Prososyallik Ölçeği'nin ölçmeyi amaçladığı prososyal davranış yapısını doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır. Geçerlik sonuçları, ölçeğin psikometrik standartlara uygun olduğunu göstermiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık **güvenirlik** katsayıları, **Cronbach Alpha** yöntemi kullanılarak hesaplanmıştır. Elde edilen yüksek katsayılar, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü işaret etmektedir. Güvenirlik analizlerinden elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir:

Çısal Prososyal alt boyutu için **Cronbach Alpha** Katsayısı: 0,859

Doğsal Prososyal alt boyutu için **Cronbach Alpha** Katsayısı: 0,882

Toplam ölçek için **Cronbach Alpha** Katsayısı: 0,795

Bu değerler, ölçeğin alt boyutlarının ve genel toplam puanının yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme sürecinde yapı geçerliğini belirlemek amacıyla hem **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** hem de **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** uygulanmıştır. AFA, ölçek maddelerinin iki temel faktör altında toplandığını göstermiştir: Çısal Prososyal ve Doğsal Prososyal.

DFA, bu iki faktörlü yapıların toplanan veri seti ile uyumlu olduğunu ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu kanıtlamıştır. Bu çift analiz yöntemi, ölçeğin teorik yapısını sağlamlaştırdığını ve faktör yüklerinin güçlü olduğunu bilimsel olarak desteklemektedir.

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme Ölçeği

Format: 5'li **Likert** Tipi Derecelendirme

Derecelendirme: Ölçek maddeleri "Kesinlikle Beni Tanımlamıyor (1), Beni Az Tanımlıyor (2), Kararsızım (3), Beni Tanımlıyor (4), Kesinlikle Beni Tanımlıyor (5)" şeklinde kodlanmaktadır.

Maddeler: Toplam 20 Madde

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ergenler

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi (Spesifik yaş aralığı makalede belirtilmelidir)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki ergen popülasyonu üzerinde standartlaştırılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Adolesan, Yardım Etme Davranışı, **Prososyal** Motivasyon, Psikometrik Özellikler, Geç Tutarlılık.

[quads id=5]

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Samet Ata

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Makalede belirtilmemiştir.

İletişim Adresi (E-posta): atasamett@gmail.com

Yazarların Başlı Olduğu Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemiştir.

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Çinler ve Kullanım Hakkı: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Kullanım ücreti bilgisi makalede belirtilmemiştir.

Test Yılı: Ölçeğin yayınlandığı yıl 2021'dir.

Ek Bilgi: Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [erg-pros-scales-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/erg-pros-scales/)

Kaynaklar

Ata, S., & Artan, ?. Z. (2021). Ergen Prososyallik Ölçeði: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk J Child Adolesc Ment Health*, 28(1), 38-44. <https://doi.org/10.4274/tjcamh.galenos.2020.14632>

Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan da erişilebilir: cms.galenos.com.tr

[quads id=5]

Ergen Prososyallik Ölçeði Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

1. (Kütüphanenin önünden geçerken hiç tanımadığım biri çok acil bir şekilde gitmesi gerektiğini söyledi ve kitapları teslim etmek için senden yardım istedi.) Elindeki kitapları alıp teslim ederim.

6. Aylayan birine yardım etme eğiliminde değilimdir.*

13. Birileri benden yardım istediği zaman düşünmeden yardım ederim.

Toplam 20 Madde.